

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE
FAKULTA MEZINÁRODNÍCH VZTAHŮ

Obor: Cestovní ruch a regionální rozvoj

Bezbariérový cestovní ruch ve vybrané destinaci

(bakalářská práce)

Autor: Kateřina Suchá

Vedoucí práce: Ing. Zdenka Petrů

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval/a samostatně a vyznačil/a všechny citace z pramenů.

V Praze dne 26. 4. 2017

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Kudla', written over a dotted line.

podpis studenta

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala všem, kteří mi poskytli potřebné informace pro zpracování této práce. Poděkování patří především vedoucí mé bakalářské práce Ing. Zdence Petrů, za její cenné rady a doporučení, které mi během vypracovávání této práce poskytla.

Obsah

Úvod.....	5
1 Teoretické vymezení základních pojmů	7
1.1 Základní pojmy	7
1.1.1 Cestovní ruch.....	7
1.1.2 Bezbariérový cestovní ruch	7
1.2 Charakteristika bezbariérového cestovního ruchu.....	7
1.2.1 Bezbariérový přístup	7
1.2.2 Bezbariérové vybavení	11
1.2.3 Cílové skupiny.....	13
1.3 Charakteristika osoby s fyzickým či smyslovým handicapem	13
1.4 Značení, certifikace, organizace bezbariérového cestovního ruchu	14
1.4.1 Značení a certifikace	14
1.4.2 Organizace.....	14
2 Analýza bezbariérového cestovního ruchu v destinaci Lipno	16
2.1 Atraktivita v destinaci	16
2.1.1 Představení destinace	16
2.1.2 Atraktivita	17
2.1.3 Celoroční atraktivita	17
2.1.4 Letní aktivity	19
2.1.5 Zimní aktivity	21
2.1.6 Akce konané v destinaci pro hendikepované návštěvníky	21
2.2 Infrastruktura a dopravní dostupnost	21
2.3 Ubytovací a stravovací zařízení.....	23
2.3.1 Ubytovací zařízení.....	23
2.3.2 Stravovací služby	27
3 Vyhodnocení analýzy	29
3.1 Zhodnocení bezbariérové přístupnosti destinace.....	29
3.2 Destinace a podpora bezbariérového přístupu	29
3.2.1 Projekt Lipno bez bariér	30
3.3 Závěry a doporučení	30
Závěr	33
Seznam literatury	35
Seznam internetových zdrojů.....	36
Přílohy.....	39

Úvod

Cestovní ruch je jedním z nejrychleji rozvíjejících se a měnících se ekonomických sektorů. Dnešní potřeby a přání turistů jsou velmi rozdílné oproti potřebám a přáním, které turisté měli ještě před několika málo lety. Mezi velké aspekty, které se v dnešním světě mění, patří i pohled na sociální nebo také bezbariérový cestovní ruch. Mnoho zařízení nabízí bezbariérové vybavení, čímž povzbuzují hendikepované osoby k cestování. Tímto se i ostatní hráči na trhu, aby zůstali konkurenceschopní, musí přizpůsobovat, tedy snažit se vytvářet vhodné podmínky pro hendikepované turisty a přemýšlet nad jejich speciálními požadavky.

Pro každou destinaci, která již má určité postavení na trhu, vybudovanou infrastrukturu a fungující destinační management, by mělo být prioritou, vybudovat vhodné podmínky pro bezbariérový cestovní ruch. I v případě, že si v dnešní době destinace teprve buduje jméno a vytváří se, mělo by se již ze začátku předpokládat začlenění tohoto segmentu turistů do cestovního ruchu v konkrétní destinaci a destinační management by měl zahrnout náročné požadavky, které tento specifický segment vyžaduje, do svých plánů na výstavbu infrastruktury. Také by se měli podporovat samostatní podnikatelé v cestovním ruchu, aby měli zájem při výstavbě hotelů, restaurací anebo sportovních center, počítat s bezbariérovými přístupy a dalšími specifickými požadavky. Nedílnou součástí bezbariérového cestovního ruchu je vytvoření pro účastníky bezpečné prostředí. Právě s ohledem na bezpečnost osob s tělesným nebo smyslovým postižením je nutné se při výstavbě infrastruktury zaměřit na konkrétní potřeby, bez kterých by pro tyto osoby byla účast na cestovním ruchu velice komplikovaná, v mnoha případech i nemožná.

Cestovní ruch by měl být přístupný každému. Rozvoj dopravy, různorodé ubytovací a stravovací možnosti, nespočet aktivit, které si mohou účastníci cestovního ruchu vybrat, to všechno poukazuje na fakt, že cestovní ruch je stále více dostupný víceméně pro kohokoliv. Proto je také důležité zapojit i hendikepované osoby a umožnit jim být právoplatnými účastníky cestovního ruchu bez neustálého omezování, kvůli nedostatečné připravenosti destinace.

Hlavním důvodem vybrání tématu bakalářské práce byla možnost podrobně se zaměřit na oblast bezbariérového cestovního ruchu v destinaci, ze které pocházím. Navíc považuji za důležité zapojování zdravotně postižených osob do společnosti.

Hlavním cílem bakalářské práce je analyzovat bezbariérový cestovní ruch v destinaci Lipno. Hlavní zaměření analýzy je na ubytovací a stravovací možnosti, na celkovou infrastrukturu destinace a na atraktivity, které jsou v této destinaci nabízeny pro hendikepované osoby. Lipno nad Vltavou neboli destinace Lipno, je právě jednou z již velice dobře rozvinutých destinací v České

republice, která má pevnou pozici na trhu a je známá nejen v tuzemsku, ale také v zahraničí. V posledních letech se tato destinace výrazně posunula v nabízených možnostech pro hendikepované účastníky cestovního ruchu. Ať už se jedná o bezbariérová ubytovací nebo stravovací zařízení, širokou nabídku služeb cestovního ruchu a aktivit speciálně upravených pro tento segment cestovního ruchu nebo samotnou infrastrukturu v obci. Také v destinaci Lipno již několik let funguje projekt „Lipno bez bariér“, jehož hlavním úkolem je právě začleňování hendikepovaných osob do aktivit cestovního ruchu. Díky tomuto projektu se vytváří nové programy pro tento návštěvnický segment, aby si i tito návštěvníci mohli plnohodnotně prožít svoji dovolenou.

V teoretické části práce jsou vymezeny základní pojmy, jako je cestovní ruch, bezbariérový cestovní ruch, bezbariérový přístup, bezbariérové prostředí v destinaci, bezbariérová doprava, bezbariérová ubytovací a stravovací zařízení a bezbariérové atraktivita cestovního ruchu. Dále také přiblížení konkrétních požadavků na bezbariérové vybavení a určení cílové skupiny návštěvníků. Další kapitolou v teoretické části je charakteristika osoby s tělesným zdravotním postižením. Značení, certifikace a organizace bezbariérového cestovního ruchu je poslední částí teoretické části a pojednává o dnešním ustáleném značení, případně certifikaci, objektů vhodných pro osoby s fyzickým nebo smyslovým postižením. Také se zde zaměřím na organizace, které se zabývají a podporují tvorbu podmínek pro bezbariérový cestovní ruch.

Druhá a třetí část práce jsou zaměřeny prakticky a zde je řešen hlavní cíl práce, tedy analýza bezbariérového cestovního ruchu v destinaci Lipno. V druhé části jsou podrobně probrány jednotlivé hlavní úseky, důležité pro cestovní ruch jako atraktivita v destinaci, infrastruktura a dopravní dostupnost a ubytovací a stravovací zařízení.

Třetí část zhodnocuje bezbariérovou přístupnost destinace, hodnotí podporu bezbariérového přístupu v destinaci a v závěru promítá osobní doporučení na zlepšení v destinaci.

1 Teoretické vymezení základních pojmů

1.1 Základní pojmy

1.1.1 Cestovní ruch

Podle definice UNWTO zahrnuje cestovní ruch „činnosti osob cestujících a pobývajících v místech mimo místo svého obvyklého prostředí po dobu nejvýše jednoho roku za účelem rekreace, obchodu nebo z jiného důvodu.“¹ Na cestovní ruch se dá pohlížet i z roviny podnikatelské příležitosti ve více odvětvích, tedy cestovní ruch je významným prvkem ekonomiky. Hlavní odvětví, kterých se cestovní ruch dotýká, jsou odvětví ubytovacích služeb, stravovacích služeb, turistických atrakcí, dopravní sektor, odvětví zprostředkovatelů cestovního ruchu a sektor destinačních, vládních i nevládních organizací.

1.1.2 Bezbariérový cestovní ruch

Bezbariérový cestovní ruch usiluje o vytváření takových podmínek v destinaci, aby byla destinace přístupná osobám fyzicky či smyslově handicapovaným. Zaměřuje se na to, aby i tato skupina návštěvníků mohla plnohodnotně využívat služeb cestovního ruchu, aby pro ni využívání služeb bylo naprosto bezpečné a aby k využívání těchto služeb nebylo zapotřebí být závislý na asistenci cizí osoby. Hlavní potencionální skupinou pro bezbariérový cestovní ruch jsou osoby na vozíčku. Právě pro tuto skupinu návštěvníků vznikají největší komplikace při zapojování se do cestovního ruchu. Na bezbariérový cestovní ruch se zaměřují různí aktéři podporující rozvoj cestovního ruchu i jednotliví poskytovatelé služeb cestovního ruchu.

1.2 Charakteristika bezbariérového cestovního ruchu

1.2.1 Bezbariérový přístup

Bezbariérovým přístupem se rozumí umožnění přístupu a vytvoření vhodných podmínek pro hendikepované osoby, ať už do interiérů budov, prostranství nebo dopravních prostředků. S bezbariérovým přístupem se v oblasti cestovního ruchu pojí i vybudování vhodných turistických tras, umožnění využívání sportovních středisek a umožnění účasti na různorodých aktivitách pro hendikepované osoby.

.....
¹ Definice UNWTO, <http://cf.cdn.unwto.org/sites/all/files/Glossary+of+terms.pdf>

Základním rozdělením oblastí, kde je zapotřebí při plánování výstavby, případně rekonstrukce objektu, počítat s potřebou bezbariérového přístupu je:

- Bezbariérový prostředí v destinaci
- Bezbariérová doprava
- Bezbariérové ubytování a stravování
- Bezbariérové atraktivity cestovního ruchu

Bezbariérové prostředí v destinaci

Každá destinace by měla, v rámci podpory bezbariérového cestovního ruchu, mít ve svých budoucích plánech rozvoje destinace zahrnuté vytváření bezbariérového prostředí přímo v destinaci, to znamená upravení infrastruktury v obci, popřípadě městě. Bezbariérové prostředí je pro segment hendikepovaných návštěvníků rozhodujícím faktorem k navštívení destinace. Pokud se destinace rozhodne k výstavbám a přestavbám infrastruktury, nepomáhá tím pouze lidem s tělesným nebo smyslovým postižením. Bezbariérové prostředí je vhodné i pro rodiny s malými dětmi, obzvláště pokud používají kočárky nebo pro starší osoby, ať už místní obyvatelé nebo návštěvníky destinace.

Prvním častým problémem jsou přechody pro chodce. U přechodů pro chodce je důležité zahrnout potřeby osob s tělesným postižením, tedy osob se sníženou schopností pohybu nebo osob na vozičku, a zároveň i osob se smyslovým postižením, v případě přechodů pro chodce hlavně nevidomých osob. Přechody musí být vybaveny zvukovou signalizací, musí zde být správné materiálové označení: navedení pro nevidomé osoby pomocí strukturálních povrchů, které jsou znatelné i na pošlap. Dále je důležité, aby povrch nebyl kluzký a aby byl zachován správný sklon. *Kvůli bezpečnosti osob na vozičku, nesmí být výškový rozdíl mezi úrovní vozovky a chodníku vyšší než 2 centimetry. Vhodný sklon nájezdu je 1:12 (8,33%) maximálně 1:8 (12,5%).*² Pokud je přechod vybaven i ručním ovládáním světelné signalizace, musí být ovládací přístroj umístěn ve výši 80 až 100 cm, aby byl dosažitelný pro vozičkáře.

Mezi další úpravy prostředí patří vhodné osazování poštovních schránek, bankomatů, automatů na občerstvení a telefonních automatů. U těchto veřejně dostupných statků je potřeba umístit je do správné výšky, aby byly zpřístupněny i pro osoby na vozičku. U telefonních automatů je potřeba myslet také na osoby s poruchami sluchu, kdy musí být automaty opatřeny zesilovacím zařízením nebo zařízením pro užití sluchadel.

.....
² Podle FILIPOVÁ D. Projektujeme bez bariér, 1. vydání, Kolín: Tisk BOOM Kolín, ISBN 80-86552-18-7

Vhodné umístění přístřešků zastávek, sloupků bránícím vjetí vozidel do určitých zón, laviček a odpadkových košů je další nutností k vytvoření bezbariérového prostředí v destinaci. Vždy se musí zachovávat dostatek prostoru pro osoby na vozíčku a neustále se musí hlídat označení pro nevidomé. V případě, že se v destinaci vytváří nové projekty, mělo by být již v plánech zohledněno řešení v podobě rampy místo schodišť, popřípadě spolu se schodištěm, které se u novodobých staveb může stát zajímavým architektonickým prvkem, který je zároveň i účelovým zařízením.

Dalším prvkem mohou být veřejné toalety. U výstavby veřejných toalet vhodných do bezbariérového prostředí, je třeba řídit se alespoň minimálními požadavky na hygienická zařízení pro osoby tělesně postižené. Tyto požadavky jsou dány vyhláškou č. 398/2009 Sb. o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb.

Bezbariérová doprava

K hromadné dopravě neodmyslitelně patří stavby pro hromadnou dopravu osob, tedy autobusová nádraží, vlaková nádraží, přístřešky zastávek autobusové dopravy, podzemní dráha nebo letiště. Tyto stavby musí být bezbariérové. Při vytváření bezbariérových staveb se obecně musí hledět na bezbariérový vstup a jeho označení v případě, že není totožný s hlavním vstupem do budovy a na bezpečnost cestujících, zejména na nástupištích. Pro nevidomé osoby se proto vytvářejí vodící linie, které pomáhají nevidomému bezpečně se přemísťovat v prostoru. U každé kolejové dopravy jsou také vytvářeny bezpečnostní linie, což jsou linie vyznačující bezpečnou vzdálenost od kolejiště.

Pro destinaci je v některých případech obtížné ovlivnit výběr dopravních prostředků přivážejících návštěvníky cestovního ruchu. Tudiž snaha o bezbariérovou dopravu do vzdálených destinací musí být podporována státem, popřípadě krajem. Tito aktéři by sami měli mít zájem na rozvoj bezbariérové dopravy, která s bezbariérovým cestovním ruchem úzce souvisí. V případě, že má destinace vlastní dopravu, kterou využívá například v rámci určité atraktivity, je vhodné, aby tato doprava byla přístupná i pro osoby s tělesným postižením.

Pokud se díváme na bezbariérovou dopravu z pohledu individuálního cestujícího vlastním motorovým vozidlem, tak v destinacích musí být vytvořeno dostatečné množství parkovacích míst určených právě pro osoby s tělesným či smyslovým postižením. Při navrhování hromadných parkovacích prostor musí být zohledněno vymezení parkovacích míst pro hendikepované osoby, a to co nejbližší vstupu do objektu, ke kterému je parkovací prostor vystavěn, popřípadě východu z parkoviště, pokud se jedná o odstavné parkoviště například pro určitou přírodní atraktivitu. Tato parkovací místa jsou vždy označována bílým vozíčkářem na modrém poli, což je mezinárodní

symbol přístupnosti. Podle vyhlášky č. 398/2009 Sb. je minimální počet míst pro hendikepované osoby dán velikostí parkoviště. Počty míst se různí podle počtu stání na parkovišti. Například parkoviště do dvaceti parkovacích míst musí mít jedno speciální vyhrazené místo, parkoviště s počtem míst nad dvacet až do čtyřiceti musí mít místa pro hendikepované osoby dvě, zatímco velká parkoviště s počtem míst nad 501 musí mít 2 % z vyhrazených stání.

Bezbariérové ubytování a stravování

V případě ubytovacích zařízení je zákonem uloženo, že v každém objektu umožňujícím dočasné ubytování, musí být možno ubytovat hendikepované osoby. *Pro osoby na vozíčku musí ubytovací zařízení poskytovat vhodné ubytování nejméně v 5 %. Výsledný počet pokojů se zaokrouhluje na celá čísla směrem nahoru.*³ Výstavba vhodné ubytovací jednotky zahrnuje mnoho požadavků, které je potřeba dodržovat. V první řadě jsou to požadavky na hygienické zařízení, přístup v zázemí ubytovacího zařízení a požadavky na celkové vybavení nábytku a správné umístění potřebných zařízení, jako je například umístění vypínačů světel.

U stravovacích zařízení je opět potřeba brát v úvahu nutnost upravení zázemí a přístupu do objektu. Dále pak v odbytovém prostoru je nutné dodržet průchozí šířku mezi stoly, vybrat vhodný nábytek pro osoby s tělesným postižením a samozřejmě vhodnými úpravami zpřístupnit toaletní zařízení.

Bezbariérové atraktivita cestovního ruchu

Mezi hlavní úkoly pro destinační management patří vytvoření nabídky služeb cestovního ruchu, umožnění zúčastňovat se nejrůznějších aktivit speciálně upravených pro segment hendikepovaných návštěvníků a upravení přístupu do atraktivit v destinaci. Destinace se může zaměřit na vytváření nabídky speciálně upravené pro osoby s tělesným postižením, jako jsou různé kulturní nebo sportovní akce. V kulturních či sportovních zařízeních by se měl předpokládat přístup hendikepovaných osob. Kulturní stavby by měly nabízet místa vyhrazená pro osoby na vozíku s minimálním rozměrem 100 x 120 centimetrů, na rovné ploše s případnou zábranou, pokud je hlediště stupňovité. Místa pro osoby s tělesným postižením by měla být minimálně dvě, vhodnou alternativou jsou mobilní, vyjmutelná sedadla, která se dají odstranit, a tím se vytvoří v případě potřeby další místo. V případě sportovních areálů je nutné vytvořit v šatnách a ve sprchách jedno místo vhodné pro hendikepované osoby. Bazény jsou buď bezbariérově již vystavěny, nebo jsou zde vybudovány různé zvedáky. Nutností je také protiskluzový povrch celého okolí bazénu. U

.....
³ Podle vyhlášky č. 398/2009 Sb., § 8.

atraktivit je jednou z nejčastějších přestaveb v dnešní době vytvoření bezbariérových stezek a zpřístupňování různých přírodních atraktivit. Při vytváření nových atraktivit, jako jsou například rozhledny či aquaparky, by se mělo s bezbariérovostí již od začátku počítat. Avšak u různých historických památkových objektů je často velmi nákladné a někdy nemožné bezbariérový přístup zajistit. Vhodné je proto vytvořit přijatelnou alternativu přístupnou i pro hendikepované návštěvníky, například instalaci výstavy v prostorách umožňujících návštěvu této klientely.

1.2.2 Bezbariérové vybavení

Požadavky na bezbariérové vybavení jsou upraveny vyhláškou č. 398/2009 Sb. o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb. Zde jsou uvedeny minimální potřebné požadavky na přístupy do staveb, vnitřní prostory staveb, požadavky na komunikace, upravení cest pomocí úpravy povrchů, vybudování ramp, přechodů, požadavky na veřejné plochy nebo parkoviště, technické požadavky ubytovacích jednotek a další. Tato vyhláška nahradila dříve platnou vyhlášku č. 369/2001 Sb. o obecných technických požadavcích zabezpečujících užívání staveb osobami s omezenou schopností pohybu a orientace, ve znění vyhlášky č. 492/2006 Sb.

Rozdělení a následná charakteristika potřebné materiálně-technické základny:

- Vstupy do objektů a vstupní prostory objektů
- Vybavení ubytovacího zařízení
- Vybavení stravovacího zařízení
- Bezbariérové užívání sportovních a kulturních staveb

Vstupy do objektů a vstupní prostory objektů

U vstupů do budov musí být zohledněno dodržení velikosti plochy před vstupem, vodorovnost plochy, umožnění otevření dveří, bezpečností materiál dveří jako například nerozbitné sklo, výše posazení kliky a existence madel přes celou šíři dveří. Na cestě ke vchodu do objektu nesmí být schodiště, v případě že je, musí být vybudována rampa nebo schodišťová plošina. Po vstupu do objektu musí být myšleno na rohožku, která by měla být nejlépe na úrovni podlahy. S tím souvisí i zrušení prahů, které oddělují místnosti, a pro hendikepované osoby jsou zbytečnou překážkou.

Veškeré obslužné prvky, jako například ovládání osvětlení nebo výtahu, musí být v dosažitelné vzdálenosti pro osoby na vozíčku. Také informační tabule a piktogramy musí být v takové výšce, aby je bez problémů přečetla i osoba na vozíku.

Pokud se jedná o vícepatrovou budovu, je třeba zajistit přístupnost celého objektu vybudováním výtahu. U výtahu se opět řeší velikost kabiny a šíře dveří, tak aby byla vhodná i pro člověka na elektrickém vozíku, který je mnohem širší než vozík klasický.

Vybavení ubytovacího zařízení

Při projektování bezbariérového pokoje v ubytovacím zařízení je nutné zaměřit se opět na několik požadavků, jako je dostatečná prostornost ubytovací jednotky, správné rozestavení a vybrání nábytku, odstranění veškerých drobných bariér jako je například práh u dveří a podobně. Přístupnost hygienického zázemí v pokoji je jedním z klíčových faktorů pro vytvoření bezbariérové ubytovací jednotky. Je důležité, aby hygienické zázemí bylo dostatečně prostorné. Vhodné je proto sloučit WC a koupelnu do jedné místnosti.

Dalším zvláštním nárokem u dispozičního řešení bezbariérové ubytovací jednotky je výběr a rozestavení nábytku. Různé odkládací prostory určené pro hosty nesmí být příliš vysoko, protože pro osobu na vozíku jsou pak nepoužitelné. Velkou pozornost je třeba věnovat lůžku, které by v ideálním případě mělo mít ložnou plochu ve výšce 50 cm, tedy ve výši sedačky vozíku.⁴

Vybavení stravovacího zařízení

V odbytovém úseku stravovacího zařízení je vhodné vymezit místo pro hendikepované osoby, které se nachází nedaleko vchodu. U stolu v restauraci je třeba dodržet výšku minimálně 72 cm, tak aby se pod stůl dalo zajet vozíkem. Pro těžko chodící klienty je dobré zaopatřit vhodné židle, tedy židle masivní, s vysokou stabilitou, které budou pro zákazníka oporou při usedání nebo opětovném vstávání.

Bezbariérové užívání sportovních a kulturních staveb

V případě objektů určených k zábavným službám cestovního ruchu, jako jsou divadla, kina, aquaparky, bazény, sportovní centra apod., zůstávají požadavky na vstupní prostory stejné, jako u ostatních objektů. Také minimálně jedno hygienické zázemí a šatny v těchto budovách musí být upraveny bezbariérově. U bazénů musí být zajištěný protiskluzový povrch v celém okolí bazénu a bezbariérový přístup do vody, prostřednictvím schodů a bazénového zvedáku nebo schodů a zvýšeného okraje. Sportovní centra by měla mít speciálně upravené vybavení vhodné pro využití handicapovanou osobou. Příkladem těchto vybavení mohou být monoski, sportovní invalidní vozík nebo handbike.

.....
⁴ Podle FILIPOVÁ, D. Život bez bariér: projekty a rekonstrukce. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 1998. 101 s. ISBN 80-7169-233-6

V případě objektů, ve kterých návštěvníci sedí v hledišti, by mělo v hledišti být místo vhodné pro osoby na vozíku. Vhodné je zabudovat odstranitelná sedadla umožňující rozšíření prostoru vhodném pro tyto osoby v případě vyšší poptávky po těchto speciálních místech.

1.2.3 Cílové skupiny

Segment, na který je zaměřen bezbariérový cestovní ruch se může zdát jako velice úzký, avšak bezbariérový cestovní ruch nepřináší benefity pouze handicapovaným osobám. Prostředky bezbariérového cestovního ruchu jsou využívány jak osobami s pohybovým, zrakovým, sluchovým nebo mentálním postižením, ale také osobami pokročilého věku, těhotnými ženami, osobami doprovázejícími dítě v kočárku nebo dítě do tří let. V případě, že si destinační management uvědomí, jak široká může být cílová skupina pro bezbariérový cestovní ruch, pokud se k hendikepovaným osobám přidají ještě rodiny s dětmi nebo segment seniorů, nemělo by se s bezbariérovostí destinace otálet.

1.3 Charakteristika osoby s fyzickým či smyslovým handicapem

Hendikepované osoby jsou pro cestovní ruch speciálním segmentem, u kterého je třeba přistupovat s mnohem větší pozorností, než je tomu u ostatních segmentů. Základní rozdělení handicapovaných osob vypadá takto:

- **Osoby s fyzickým postižením**
 - Osoby se sníženou schopností pohybu
 - Osoby na vozíčku
- **Osoby se smyslovým postižením**
 - Nevidomé nebo slabozraké osoby
 - Osoby s poruchami sluchu

Pro cestovní ruch je zásadní umožnění bezbariérového přístupu právě pro první skupinu, protože pro osoby s fyzickým postižením je bezbariérový přístup nutnost, bez které nemají možnost se cestovního ruchu zúčastňovat. Proto je právě většina bezbariérového cestovního ruchu zaměřena na tuto skupinu.

U osob se smyslovým postižením je třeba se zaměřit, při účasti na cestovním ruchu, hlavně na upravení atraktivit, tak aby si i tito návštěvníci mohli účast užít. Z toho důvodu se například pro

osoby s poruchami sluchu vytváří informační tabule, případně zařízení s možností zvýšení hlasitosti nebo existují různé interaktivní atrakce speciálně uzpůsobené pro nevidomé osoby.

1.4 Značení, certifikace, organizace bezbariérového cestovního ruchu

1.4.1 Značení a certifikace

U obecného značení objektů, případně prostor, vhodných pro hendikepované osoby, je používáno mezinárodní značení. Toto značení je zejména mezinárodní symbol přístupnosti, mezinárodní symbol hluchoty a symbol zařízení nebo prostoru pro zrakově postižené osoby.

Mezinárodní symbol přístupnosti je vyobrazen bílou barvou jako osoba sedící na vozíku na modrém poli. Mezinárodní symbol hluchoty je také na modrém poli a jedná se o ušní boltec přerušný diagonálou z pravého horního rohu. Symbol zařízení nebo prostoru pro zrakově postižené osoby je zobrazen jako jdoucí osoba držící dlouhou hůl, taktéž na modrém poli. [Příloha č. 1]

1.4.2 Organizace

Jedním ze státních orgánů zabývajícím se bezbariérovým cestovním ruchem je Ministerstvo pro místní rozvoj, které v rámci podpory vytváření bezbariérového prostředí, vypisuje zakázky. Tyto zakázky jsou spojené s projektem Euroklíč, jehož hlavním cílem je zajistit osobám se sníženou schopností pohybu dostupnost veřejných sociálních a technických zařízení. Ministerstvo pro místní rozvoj také vytváří publikace pro informování osob zainteresovaných v oblasti cestovního ruchu o možnostech vytváření přístupného cestovního ruchu pro všechny. K národnímu programu podpory cestovního ruchu v regionech na roky 2010–2016 patřil i podprogram „Cestovní ruch dostupný všem“, který mimo jiné také podporoval tvorbu nových produktů, vytváření vhodných podmínek, zpřístupnění atraktivit a zlepšení infrastruktury pro hendikepované návštěvníky. Pod Ministerstvo pro místní rozvoj spadá i organizace Czechtourism, která se cestovním ruchem pro všechny také aktivně zabývá.

V České republice funguje také Národní institut pro integraci osob s omezenou schopností pohybu a orientace České republiky, o.s. Ten se snaží obecně pomáhat v oblasti vytvoření vhodných podmínek a ulehčení života hendikepovaným osobám. Z informací, které podává, mohou čerpat i poskytovatelé služeb cestovního ruchu, protože mnoho z nich je aplikovatelných právě i v oboru cestovního ruchu.

Klub českých turistů se v rámci svého charitativního projektu „Turistika pro všechny“ snaží vytvářet nové bezbariérové stezky, případně přetvářet již vytvořené stezky k tomu, aby byly vhodné i pro handicapované osoby. Projekt funguje díky veřejné sbírce.

V jednotlivých krajích existují také Centra pro zdravotně postižené, které se, kromě své běžné činnosti, více či méně zabývají otázkou zapojení osob s hendikepem do cestovního ruchu. Příkladem může být Centrum pro zdravotně postižené Moravskoslezského kraje o.p.s., které přímo vytvořilo příručku „Přístupný cestovní ruch v kostce“, která velmi přehledně definuje potřeby osob s tělesným či smyslovým omezením.

2 Analýza bezbariérového cestovního ruchu v destinaci Lipno

2.1 Atraktivita v destinaci

2.1.1 Představení destinace

Obec Lipno nad Vltavou patří do svazku Lipenských obcí spolu s dalšími jedenácti obcí a městy. Tyto obce se nacházejí v blízkosti vodní nádrže Lipno a horního toku řeky Vltavy, nedaleko hranic s Rakouskem a Německem. Pro destinaci Lipno je z hlediska cestovního ruchu významná Lipenská přehrada, na jejímž levém břehu se obec nachází. Toto vodní dílo není důležité pouze jako rekreační oblast, je významné i z hlediska vodohospodářského i energetického pohledu. Tato destinace měla vždy velký potenciál pro rozvoj cestovního ruchu, avšak kvůli blízkosti rakouských hranic a panujícího režimu v Československu byl rozvoj dlouho nemožný. Od 90. let 20. století začala obec využívat svého potenciálu, přepracovala územní plán a spojené pozemky umožnila odkoupit zahraničním investorům. Tím se tato destinace stala pro mnoho let oblíbeným turistickým cílem pro návštěvníky ze zahraničí, zejména z Německa a Nizozemí.

Dominantními základními formami cestovního ruchu jsou v této destinaci letní rekreační cestovní ruch u vody, spolu se sportovně-turistickým cestovním ruchem.⁵ Hlavním segmentem příjezdějícím do této destinace jsou rodiny s dětmi, na které se i celý destinační management zaměřuje. V destinaci převládá sezónní cestovní ruch, tedy v zimní a letní sezóně.

V roce 2015 podle údajů ČSÚ navštívilo obec Lipno nad Vltavou 91 086 hostů. V obci bylo v roce 2015 zaevidováno 28 hromadných ubytovacích zařízení a 415 míst pro stany a karavany. Celkový počet lůžek nabízených pro návštěvníky je 3 370.⁶ Co se týká bezbariérového ubytování, destinace Lipno na svých webových stránkách uvádí 6 ubytovacích zařízení nabízející bezbariérové ubytování.

Jelikož se cestovní ruch v destinaci Lipno zaměřuje svými celkovými aktivitami zejména na cestovní ruch rodin s dětmi, je pro tuto destinaci přirozené ubírat svůj destinační management směrem bezbariérového cestovního ruchu. Tato cesta rozšíření nabídky pro osoby s fyzickým

.....
⁵ Základní formy cestovního ruchu podle knihy PETRŮ, Zdenka. Základy ekonomiky cestovního ruchu. 2., upr. vyd. Praha: Idea servis, 2007. ISBN 978-80-85970-55-5.

⁶ Údaje ČSÚ: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&z=T&f=TABULKA&skupId=1330&katalog=31743&pvo=CRU03a&pvo=CRU03a&str=v300&u=v300__VUZEMI__43__545597
https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&z=T&f=TABULKA&katalog=31742&pvo=CRU02&str=v1306&v=v1339__KAT__154__1&u=v1306__VUZEMI__43__545597

omezením je správným krokem z důvodu oslovení nového segmentu cestovního ruchu, ale také usnadnění pobytu ostatním návštěvníkům, zejména tedy rodinám s dětmi a seniorům.

O aktivním zájmu vytvořit vhodné prostředí pro bezbariérový ruch v této destinaci svědčí i ocenění EDEN z roku 2013. Toto ocenění Evropské excelentní destinace získala destinace Lipno za svůj projekt Lipno bez bariér, který se právě zaměřuje na plnohodnotný cestovní ruch hendikepovaných osob.

2.1.2 Atraktivita

Atraktivita v destinacích se klasicky rozděluje na atraktivitu vhodnou pro letní a pro zimní sezonu. Cílem každé destinace je ale tuto nabídku možností pro turisty rozšířit i na mimosezónní čas, a tím dosáhnout stálé návštěvnosti destinace. Lipno má nabídku aktivit pro turisty právě rozdělenou na letní a zimní aktivity. Destinační management se snaží každý rok rozšiřovat nabídku atraktivit v destinaci. To zaručuje, že se turisté, kteří destinaci již navštívili, mají důvod na Lipno vrátit a také strategie stále nových atraktivit, může nalákat nové návštěvníky. Destinace se prezentuje jako destinace ideální i pro hendikepované.⁷ Tato prezentace bezbariérových možností aktivit v destinaci spadá pod projekt Lipno bez bariér.

Nabídka atraktivit pro hendikepované turisty je v této destinaci velmi široká. Velmi blízko kopíruje základní nabídku aktivit pro běžné návštěvníky, čímž se destinace Lipno opravdu přibližuje cíli vytvářet pro hendikepované osoby takové podmínky, aby se mohly začlenit do cestovního ruchu s pocitem, že mohou plnohodnotně strávit dovolenou bez omezování a komplikací.

2.1.3 Celoroční atraktivita

Bezpochyby největší celoroční atraktivitou a hlavním lákadlem destinace Lipno je Lipenská přehrada. Tato přírodní atraktivita je hlavním bodem, proč má Lipno tak ohromný potenciál být úspěšnou destinací, a to nejen v rámci domácího cestovního ruchu, ale taktéž pro zahraniční klientelu. Přehrada je v letních měsících využívána hlavně jako přírodní koupaliště, jsou na ní provozovány vyhlídkové plavby parníky, také je vhodnou plochou pro nespočet vodních sportů, jako je například rybaření, jachtaření, windsurfing, kánoing nebo kiteboarding. V zimních měsících se při vhodné tloušťce ledu stává z přehrady několikakilometrová dráha vhodná pro lední bruslení. Během mimosezóny může být přehrada Lipno využívána k rybaření. Kolem přehrady je vystavěna cyklostezka, díky které mohou turisté projet skoro celé okolí přehrady na kolech, případně na kolečkových bruslích. Přehrada má velké uplatnění i mimo odvětví cestovního ruchu. Je

.....
⁷ Internetový zdroj: <https://www.lipno.info/novy-active-park-lipno/lipno-pro-handicapovane.html>

důležitým elektrickým zdrojem, jelikož u hráze je vystavěna vodní elektrárna. Elektrárna může nalákat technické návštěvníky oblasti na nabízené prohlídky.

Kromě přehrady je místo, kde se destinace Lipno nachází, obklopeno téměř netknutou přírodou. V okolí se nachází několik přírodních rezervací a přírodních památek, nedaleko je i Národní park Šumava. Návštěva okolních přírodních atraktivit může být také vykonávána celoročně.

Co se týče atraktivit vytvořených přímo v destinaci za účelem rozšíření nabídky cestovního ruchu, v celoročním přímý výhled na Lipenskou přehradu.

Hopsárium je součástí Aquaworldu. Nachází se ve stejné budově a je určeno zejména pro děti. Láká návštěvníky na akční zážitek v prostoru plném prvků jako je například prolézací věž, skluzavky, prolézačky, nafukovací atrakce, míčkový bazén nebo trampolína. Při vhodném počasí je přístupná i venkovní část, na které se nachází několik dalších akčních prvků. Celá tato atraktivita však není z zcela jasných důvodů bezbariérová, a proto také není nabízena hendikepovaným návštěvníkům.

Stezka korunami stromů byla první atraktivitou svého druhu na území České republiky. Otevřena je pro návštěvníky od roku 2012. Nachází se na vrcholu hory Kramolín. Velkým plusem je, že už od začátku byla projektována jako bezbariérová. Také se zde při výstavbě dbalo na to, aby Stezka korunami stromů zapadala vizuálně do krajiny a nenarušovala okolní ráz přírody. Na Stezce je instalováno několik didaktických prvků a informačních tabulí, které návštěvníky informují o okolní přírodě a její ochraně. Jsou zde také tři zážitkové zastávky, na kterých si návštěvníci mohou přes různorodé lanové instalace zažít dobrodružství ve výšce 24 metrů nad zemí. Na vrcholu stezky se nachází vyhlídková věž, která nabízí návštěvníkům unikátní, nádherný výhled na celou Lipenskou přehradu a okolní lesy. Možností, jak se dostat ke Stezce korunami stromů je hned několik. Návštěvníci mohou využít dopravy čtyřsedačkovou lanovkou nebo dopravu Stezkabusem, což je speciální autobusová linka vyhrazená na svážení turistů v pravidelných intervalech k této atrakci. Pro sportovněji založené turisty je zde také připravena turistická trasa nebo cyklostezka. Během roku se na Stezce konají i různé doprovodní akce, jako Slavnosti dřeva nebo koncerty během letního nočního provozu, kdy je celá Stezka navíc nádherně osvětlená. Poslední celoroční atraktivitou je bobová dráha. V areálu se nachází dvě bobové dráhy. Původní korytová krytá bobová dráha byla jednou z prvních atraktivit v destinaci. Se svojí délkou 1 km a rozmanitostí, co se týče počtu zatáček, terénních zlomů a tunelů, nabízí aktivní využití času stráveného v destinaci. V současné době je areál rozšířen o novou dráhu, která je o něco bezpečnější, a proto vhodnější pro rodiny s dětmi. Moderní dráha je plná nadjezdů, podjezdů a tunelů a svým zevnějškem připomíná horskou dráhu z poutových akcí.

Z vyjmenovaných celoročních atraktivit mohou hendikepovaní návštěvníci navštívit Aquaworld, kdy přístup do objektu je bezbariérový a přímo v bazénu je instalován bazénový zvedák Delfin. [Příloha č. 2] Plusem je také existence panoramatické mapy interiéru bazénu, dostupná na webových stránkách destinace Lipno. Díky této mapě se hendikepovaná osoba může předem podívat, jak to uvnitř Aquaworldu vypadá a sama se rozhodnout, zda atraktivitu navštíví, případně má možnost se připravit na nějaké mírné komplikace z důvodu stavebních prvků v interiéru.

Stezka korunami stromů je pořád jedním z hlavních lákadel destinace a ani ona nechýbí na seznamu bezbariérových atraktivit destinace. Pro hendikepované osoby je optimální využít dopravu Skibusem. Tato autobusová linka vyjíždí v pravidelných intervalech z velkokapacitního parkoviště u dolní stanice lanovky a zastavuje nedaleko vstupu na Stezku korunami stromů. avšak je zde i možnost jízdy lanovkou, kdy se invalidní vozík připevňuje na místo určené pro kola nebo lyže. Tato atraktivita může být pro hendikepované osoby opravdovým zážitkem. Přímo na stránkách této atraktivy je přehledně informováno o její bezbariérovosti. *Stezka je v celé své délce bezbariérová a je přizpůsobena jízdě jak s kočárky, tak pro vozíčkáře, maximální stoupání je 2-6 %. Na poslední patro se handicapovaní dostanou pomocí automatické plošiny.*⁸ Navíc strany stezky jsou zajištěny pomocí sítí, tak aby i osoby na invalidním vozíku měli možnost dokonalé viditelnosti.

Bezbariérový je i celý areál bobové dráhy. V areálu se nachází kromě samotné bobové dráhy, i restaurační zařízení, dětské hřiště, ale také louka, určená k odpočinku. Obě bobové dráhy jsou bezbariérové. Navíc každá osoba s průkazem ZTP/P může využít možnost jízdy s doprovodem zdarma.

2.1.4 Letní aktivity

V letních sezóně mohou návštěvníci destinace kromě celoročních atraktivit využít i bohatou nabídku letních aktivit, které se v destinaci nabízejí. Převážná část aktivit v letních měsících je situována do okolí Lipenské přehrady. Přehrada se přes léto stává obrovskou plochou vhodnou pro koupání, či provozování mnoha vodních sportů. Kolem Lipenské přehrady je vystavěna cyklo-inline stezka Jezerní. Tato stezka vede kolem břehu Lipenské přehrady, mimo silničního provozu. Je určena jak pro cyklisty, tak in-line bruslaře, ale i pěší. Jezerní stezka nabízí bezchybný asfaltový povrch a profil, který je vhodný i pro děti a začátečníky. Celková délka stezky je 20 km.⁹

.....
⁸ Informace o bezbariérové přístupnosti: <http://www.stezkakorunamistromu.cz/o-stezce.html>

⁹ <http://www.lipno.cz/volny-cas/in-line-brusleni/jezerni-in-line-stezka/>

Destinace Lipno prezentuje celé portfolio možných letních aktivit pod názvem Active Park Lipno. Tento park láká potencionální návštěvníky destinace na celkem 24. zážitků.¹⁰ Každoročně jich několik do seznamu přibývá. Letos jako novinka přibylo Království lesa, Pumptrack nové trasy v Bikeparku nebo například Beach hřiště. K jednotlivým zážitkům je vždy připraven rozšiřující okruh možností akcí s nimi spojených.

V destinace je opravdu široké množství možností zábavy pro běžné návštěvníky. Pro hendikepované návštěvníky je připraveno několik letních sportovních aktivit. Díky nabídce půjčovny je zde pro osoby s hendikepem možnost vychutnat si jízdu po Jezerní cyklostezce. Půjčovna těsně spolupracující s destinačním managementem Lipna, Intersport Rent, má v rámci bezbariérového sportování ve své nabídce tandemová kola, jedno dospělé a jedno dětské, klasický handbike, handbike speciálně upravený pro kvadruplegiky a speciální sportovní vozík, který je možno upevnit za kolo, tandem nebo používat jako kočárek.

Specialitou letních měsíců jsou vyjížděčky elektročluny po přehradě. Elektročluny jsou jednoduše ovladatelné a doporučované rodinám s dětmi. Pro vyjížděčky po přehradě Lipno je pro hendikepované návštěvníky připraven speciálně upravený elektročlun s bezbariérovým vstupem a zjednodušeným ovládáním.

Zajímavou aktivitou pro handicapované návštěvníky během letních měsíců, ale i v mimosezoně, je projekt rybaření na Lipně bez bariér. Tento projekt nespadá pod aktivitu destinačního managementu Lipno, ale pod Český rybářský svaz. Ten zajišťuje značení, propagaci a podílí se na údržbě míst. Výstavbu bezbariérových mol financuje Povodí Vltavy s.p. Cílem celého projektu je na přehradě Lipno vybudovat vhodná, bezpečná místa k rybaření. Místo pro hendikepované rybáře má svá specifika, jako že u něj musí být vybudováno bezbariérové parkoviště, musí být vytvořeno na rovné ploše s možností úchyty vozíku, místo by také nemělo být příliš vzdáleno od zalidněné oblasti nebo místu s větším pohybem osob, aby v případě potřeby měla hendikepovaná osoba pomoc na blízku. Kolem jezera je naplánováno postupně vybudovat patnáct takovýchto míst, přímo v destinaci Lipno jsou tři již funkční.¹¹ Tato tři bezbariérová mola se nacházejí u zimního přístavu parníků, přímo na hlavní promenádě v přístavu Marína a poté v části destinace vzdálenější od centra, u restaurace Loděnice, blízko kempu Modřín. To znamená, že místa pro rybaření jsou vhodně rozmístěna po celé destinaci. [Příloha č. 3]

.....
¹⁰ Rok 2017, podle údaje ze: <https://www.lipno.info/novy-active-park-lipno/mapa-active-parku.html>

¹¹ <http://handicap-rybari.cz/wp-content/uploads/projekt-jizni-cechy.pdf>

2.1.5 Zimní aktivity

V zimní sezóně je centrem dění na Lipně místní lyžařský areál Skiareál Lipno. V něm čekají na návštěvníky upravené sjezdovky, čtyřsedačkové lanovky, snowpark nebo třeba dětský Fox park. Lanovka je vhodná i pro handicapované návštěvníky a stejně tak široké sjezdovky. V areálu mají osoby s handicapem možnost vyzkoušet a zapůjčit si monoski se stabilizátory, které jsou určeny pro osoby na vozíku a umožňují jim užít si lyžování jako ostatní. V půjčovně v destinaci jsou nabízeny tři kusy tohoto speciálního vybavení, a to ve třech velikostech. Dále je zde nabízeno toto vybavení testovat s instruktorem, v případě, že je osoba, zapůjčující si monoski, začátečník. Lyžování s instruktorem je nabízeno i pro běžné lyžování a taktéž je zde možnost běžeckého lyžování s instruktorem, ale pouze pro nevidomé návštěvníky. Návštěvníci si pro větší pohodlí a snadnější komunikaci mohou zapůjčit v půjčovně přímo v areálu handsfree sady.

2.1.6 Akce konané v destinaci pro hendikepované návštěvníky

V průběhu roku se každoročně v destinaci pořádají akce nazvané Dny pro hendikepované, určené přímo pro hendikepované návštěvníky. Jedná se opět o akce pod záštitou projektu Lipno bez bariér. V rámci této akce získávají osoby s průkazem ZTP/P mnoho výhod. Mohou si vyzkoušet zdarma pomůcky nabízející se v půjčovně, mají vstup na Stezku korunami stromů i s doprovodem zdarma, návštěvu Aquaworldu a vstup na bobovou dráhu taktéž zdarma. V programu je také často názorná ukázka manipulace s nabízenými pomůckami, jako například jízda s monoski a možnost vyzkoušení si jízdy s instruktorem. Obdobná nabídka je i během letní sezóny, kdy instruktoři ukazují, jak například funguje handbike. Na rok 2017 jsou naplánovány tři tyto Dny s handicapem a to, jeden již proběhlý 7.1.2017, další dva následují na začátku letní sezóny 7. 6. 2017 a pak na konci, tedy 6.9. 2017.

2.2 Infrastruktura a dopravní dostupnost

Dostupnost destinace pomocí hromadné dopravy je v případě destinace Lipno celkově na nízké úrovni. Stále největší část turistů se do destinace dopravuje vlastním automobilem, a to čistě z důvodu nedostupnosti jinými hromadnými prostředky.

Autobusová hromadná doprava do destinace je občasná a komplikovaná. Do destinace během všedního pracovního dne jede kolem deseti spojů, mnoho z nich je s přestupy v okolních městech, například v Černé v Pošumaví, Frymburku nebo ve Vyšším Brodě. Klasická autobusová přeprava spadá pod dopravce ČSAD Autobusy České Budějovice a.s. Tato autobusová přeprava není bezbariérová. Stejný dopravce mimo jiné zajišťuje provoz skibusu v destinaci během zimní sezóny a také Stezkabus, který přepravuje návštěvníky destinace z centra destinace ke Stezce korunami

stromů. Stezkabus je vhodný pro hendikepované osoby. V pondělí, úterý a středu mohou návštěvníci využít autobusovou přepravu od provozovatele Leo Express a.s. Velkým plusem letošního roku je zprovoznění nové linky od provozovatele Student Agency z Prahy až na Lipno. Tím se destinace zase stala o něco dosažitelnější. Každý den byli přidány dva spoje, jeden ranní a jeden večerní. Jelikož se jedná o dálkové spoje, není tato větší dosažitelnost destinace určená pro hendikepované osoby, jelikož dálkové autobusy nenabízejí bezbariérovou přístupnost. Co se týče autobusové zastávky v destinaci, momentálně na jaře 2017 je na jedné straně silnice ve směru z destinace v rekonstrukci kvůli nedaleko se nově stavějící budově hotelu. Ve směru do destinace je nově zrekonstruovaná autobusová zastávka, která splňuje veškeré požadavky bezbariérovosti, tedy je zde vyznačený pás upozorňující nevidomé osoby na konec chodníku, také je zastávka dostatečně široká pro snadnou přístupnost na invalidním vozíku.

Vlaková doprava je ještě komplikovanější variantou dostání se do tohoto turistického místa. Vlaková stanice je od obce Lipno nad Vltavou vzdálená skoro 2 km, kdy neexistuje žádný svoz provozovaný destinací z vlakové stanice do destinace. Navíc je vždy nutný přestup na vlakové stanici Rybník. Do vlakové stanice Lipno nad Vltavou přepravuje cestující během dne sedm spojů, první na vlakovou stanici dorazí okolo osmé hodiny ráno, poslední kolem osmé hodiny večer. Toto spojení provozují České dráhy a.s. Co se týče bezbariérovosti, pokud vynecháme skutečnost, že stanice ve velké vzdálenosti od destinace, bezbariérové vlakové spoje jezdí pouze o víkendech a v některých případech je přidáno i několik spojení s bezbariérovou možností během letní sezóny [Příloha č. 4]. Po zbytek týdne se návštěvníci dopravují starším modelem vlaku, který bezbariérový není. Během zimní sezóny je zřízen skibus přepravující osoby z vlakového nádraží do destinace, tato možnost je však pouze sezónní, a to v období provozu Skiareálu Lipno, a týká se jen víkendů. V zimní sezóně se destinace snaží podporovat využívání vlakové přepravy tím, že nabízí výhodnější ceny skipasů pro osoby s platnou jízdenkou na vlak.

Pořád tedy pro hendikepované osoby, a v konečném důsledku i pro běžné návštěvníky, zůstává nejlepší možností doprava osobním vozidlem. Tato varianta je nejjednodušší a nejrychlejší. Do destinace Lipno je možno dostat se dvěma cestami, a to buď trasou přes Český Krumlov-Frymburk nebo přes města Kaplice-Vyšší Brod. Destinační management Lipna si tuto skutečnost uvědomuje, a proto jsou v destinaci vybudována velkokapacitní parkoviště, ať u ubytovacích zařízení, aktivit, ale také i přímo u lipenské promenády, která je centrem celé destinace. Největší parkoviště je vybudováno vedle nástupní stanice lanové dráhy. Toto parkoviště je bezplatné. Všechna velkokapacitní parkoviště v destinaci splňují vyhlášku č. 398/2009 Sb. a proto jsou zde vystavěna speciální parkovací místa pro hendikepované osoby. Počet těchto parkovacích míst v destinaci je dostatečný.

Co se týká celkovému stavu infrastruktury v destinaci je zde vidět, že se jedná o celkem novou destinaci, která se vytvářela během posledních let. Znamená to tedy, že většina cest je bezproblémově sjízdná na invalidním vozíku, všechny přechody přes silnici mají pás upozorňující na konec silnice a vhodný sklon nájezdu. V celém centru destinace je mnoho navzájem propletených pěších cest. Tyto cesty jsou relativně nové a udržované, tím je zabezpečena bezbariérovost místa. Najdou se i místa, kdy je chodník zvlněný, ať už kvůli nekvalitní výstavbě nebo působením přírodních vlivů. Je ale pravda, že díky mnohočetnosti cest není problém se těmito místům vyhnout. Bohužel chybí označení hůře zvládatelných tras a případné navádění cedulemi nebo jinými znaky na vhodné cesty. Také je několik cest určených k procházkám vysypáno pouze štěrkem, což sice dodává cestě přírodnější ráz, tento povrch je ale absolutně nevhodný z hlediska bezbariérovosti.

2.3 Ubytovací a stravovací zařízení

V rámci projektu Lipno bez bariér vytvořil destinační management webové stránky, které přehledně informují o možnostech ubytování, stravování a volnočasových aktivit pro hendikepované návštěvníky. Tyto webové stránky by měly být pro návštěvníky prvním informačním zdrojem, ještě před návštěvou dané oblasti.

Destinace Lipno se na webových stránkách prezentuje nejen jako ideální destinace pro běžné segmenty návštěvníků, ale také pro hendikepované klienty. Původní hlavní zaměření projektu bylo na přestavbu Ski areálu Lipno. Nyní má ale destinace připraveno široké portfolio programů a aktivit, které mohou hendikepovaní turisté využívat během hlavní sezóny, ale taktéž i mimosezónu.

Poskytované ubytovací a stravovací služby jsou klíčovým bodem v rozhodování o návštěvě destinace, jelikož patří mezi základní služby cestovního ruchu. Bez těchto služeb prakticky není možné, aby se hendikepovaná osoba mohla bez problémů zapojit do cestovního ruchu destinace. Stejně je také dobré poskytování informací ohledně nabízených ubytovacích a stravovacích možností v destinaci. Na rozdíl od běžného klienta, hendikepovaný klient potřebuje vědět, jak bude ubytovací zařízení vypadat do většího detailu, aby věděl, na co se připravit a či zvládne dovolenou bez případné asistence druhé osoby. Toto platí i o stravovacích možnostech v destinaci.

2.3.1 Ubytovací zařízení

V destinaci Lipno naleznou hendikepovaní návštěvníci 6 vhodně upravených ubytovacích zařízení z celkového počtu 28 ubytovacích jednotek v destinaci. V okolí, tedy ve městě Frymburk vzdáleném 9 km od destinace a v 8 km vzdálené obci Přední Výtoň, se nacházejí další ubytovací zařízení nabízející bezbariérové ubytování. I v těchto městech je možnost atraktivit cestovního ruchu, velkým plusem je i to, že zde není velké přeplnění turisty v hlavních sezónách, tedy v zimní

a letní sezóně. Na druhou stranu Frymburk ani Přední Výtoň není od Lipna nijak razantně vzdálená, proto je využitelnost i těchto ubytovacích zařízení jednou z možností, kterou mohou osoby s omezením využít. V Přední Výtoni je nabízeno bezbariérové ubytování v jednom hotelu, ve Frymburku v 6 ubytovacích zařízeních.¹²

Prvním vhodným bezbariérovým ubytovacím zařízením v destinaci Lipno je Chata Lanovka. Toto ubytovací zařízení nabízí 20 apartmánů, z nichž 2 apartmány jsou plně bezbariérové [Příloha č. 6]. Apartmány jsou určeny pro rodiny nebo menší skupiny a nachází se přímo v centru Lipna nad Vltavou, v blízkosti Skiareálu Lipno. Toto ubytování se jeví jako jedno z nejideálnějších, protože hendikepované osoby často cestují s více osobami a možnost ubytování v jednom společném zařízení je velkým plusem. Každý apartmán obsahuje kuchyni, ložnici, samostatné WC a koupelnu. Přímo v budově se nachází restaurace, která je též bezbariérová. U Chaty Lanovka je velké parkoviště s bezbariérovými parkovacími místy. Toto ubytovací zařízení je plně zapojeno do projektu Lipno bez bariér, kdy se snaží naplnit veškeré požadavky bezbariérového cestovního ruchu. Pro hendikepované klienty je zde velké množství služeb poskytovaných na místě, jako ubytování, stravování a půjčovna lyžařského vybavení. Navíc Chata Lanovka nabízí vlastní zázemí, jako klubovny nebo salónek, pro hendikepované hosty, tak aby mohli cestovat i ve větších skupinách. Cena ubytování v tomto ubytovacím zařízení je pro hendikepované klienty o 50 % nižší než pro normální klienty. V případě větší skupiny klientů, kteří jsou držiteli karet ZTP// je zde poskytováno ubytování pro doprovod zdarma. Na webových stránkách ubytovacího zařízení je přímo sekce „Pro hendikepované návštěvníky“, kde jsou všechny potřebné informace k návštěvě přehledně vypsány.

Druhým bezbariérovým ubytovacím zařízením nabízeným v destinaci jsou Apartmány Ernesta Club. Ubytovací zařízení nabízí jeden apartmán jako bezbariérový. V tomto apartmánu jsou upraveny přechodové lišty, do apartmánu se lze dostat pomocí výtahu, avšak velkým nedostatkem je sociální zařízení, které není bezbariérové. Pro využívání sociálního zařízení je nutné mít doprovod, který bude pro hendikepovanou osobu nápomocný, jelikož zde chybí madla nebo jiné úchyty. Vstup by měl být podle recepční bezbariérový, jelikož apartmán disponuje širšími dveřmi, než je standart, avšak na webových stránkách ubytovacího zařízení se uvádí, že vstup je vhodný pouze pro malé vozíky. Wellness, který je součástí tohoto hotelu také není bezbariérový. Při vstup do něj je zapotřebí zdolat několik schodů, což je velká škoda, jelikož celý wellness je po nedávné rekonstrukci.

.....
¹² Internetový zdroj: <https://www.lipno.info/novy-active-park-lipno/lipno-pro-handicapovane/bezbarierove-ubytovani.html>

Rodinný hotel Slunečná louka, nacházející se v blízkosti Skiareálu Lipno, je dalším ubytovacím zařízením nabízejícím bezbariérové ubytování, a to konkrétně jeden dvoulůžkový pokoj v přízemí. V pokoji je taktéž bezbariérové sociální zařízení, kdy je upravena širší dveří, pro snadnější přístup, jsou zde nainstalována madla u WC a vany. V rodinném hotelu se nachází restaurace, která je taktéž bezbariérová.

Na seznamu ubytovacích zařízení na webových stránkách Lipno bez bariér, které spravuje přímo destinace, je jako další vhodné ubytovací zařízení uveden Apartmán "U Macháčků". Toto malé ubytovací zařízení nabízí dva apartmány a jedno studio. O bezbariérové ubytování se však v tomto případě nejedná. Při vstupu do budovy se nachází malý práh a ani sociální zařízení v apartmánu není bezbariérové. Apartmán včetně sociálního zařízení je ale velmi prostorný, proto by mohl být poskytován pro osoby s lehčím hendikepem. Je však zapotřebí o těchto skutečnostech detailně informovat, aby klienti věděli, co je čeká. Celkem přehledná informace o apartmánu je na stránkách destinace, avšak na vlastních stránkách ubytovacího zařízení již tuto informaci nenalezneme. Apartmán nabízený jako bezbariérový je na webových stránkách detailně vyfocen, což může potenciálním návštěvníkům usnadnit rozhodování o vhodnosti tohoto zařízení.

Apartmány "Rohlík" jsou dalším ubytovacím zařízením, které je prezentováno jako vyhovující nárokům osob se zdravotním postižením. Avšak hned při vstupu do objektu se nacházejí tři schody, které jsou pro osoby na vozíku velkou komplikací. Dále v ubytovací jednotce není bezbariérové sociální zařízení, je tedy nutná asistence další osoby. V apartmánech jsou instalovány přechodové lišty. Apartmány "Rohlík" nemají vlastní webové stránky, proto ani potenciální klienti nemají možnost zvážit možnost ubytování v tomto objektu.

Posledním bezbariérovým ubytováním na Lipně je penzion "U Sojků", který nabízí pět pokojů, z čehož jeden je bezbariérový. V tomto bezbariérovém pokoji je i vhodně upravené sociální zařízení obsahující prostornou sprchu + WC s madly, široké vstupní dveře umožňující vjezd i velkým vozíkům, vanu se sedákem a sprchovací židli.

I když to tedy na první pohled vypadá, že pro hendikepované návštěvníky je v destinaci několik možností ubytování, v detailu jsou jenom 3 z nich kompletně bezbariérové.

Určitě by se měla vzít do detailu i možnost ubytování v okolí, protože ani Přední Výtoň ani Frymburk nejsou nijak zvlášť vzdálené od destinace, tudíž by ubytování v těchto městech bylo schůdnou variantou.

V Přední Výtoni je nabízeno bezbariérové ubytování hotelem Barborka. Tento hotel disponuje 19 pokoji, z toho jedním bezbariérovým. V pokoji je i bezbariérové WC s madly. U sprchy je zapotřebí asistence další osoby. K hotelu patří i restaurace, která je taktéž bezbariérová.

Ve Frymburku je 7 možností bezbariérového ubytování. První ubytovací možností je hotel Maxant, nacházející se na náměstí. V tomto hotelu jsou pro hendikepované klienty připraveny dva pokoje, které jsou kompletně bezbariérové včetně bezbariérového sociálního zařízení. Bezbariérový přístup je díky hotelovému výtahu umožněn do většiny pokojů. Hotelová restaurace je také bezbariérová.

Wellness Hotel Frymburk je největším wellness hotelem v Jižních Čechách. Kapacita hotelu je 168 pokojů, z toho 2 jsou plně bezbariérové. Oba pokoje jsou velmi prostorné, jsou v nich vestavěny přejezdové lišty a sociální zařízení je také bezbariérové. Hotel disponuje výtahem, čímž je vstup do velké části hotelu vhodný pro osoby na vozíku. U hotelu je také stání pro hendikepované osoby, a hotelová restaurace je také bezbariérová. Pro handicapované klienty je zde možnost využít wellnessových služeb. Bohužel, na webových stránkách hotelu není žádná zmínka o bezbariérových pokojích a případných aktivit, které jsou hotelem pro hendikepované osoby nabízeny.

Bezbariérový pokoj je v nabídce i hotelu Vltava, který na svých stránkách přehledně informuje o přístupnosti budovy. V hotelu se nachází výtah, díky němuž je možný bezbariérový přístup do všech pokojů. Jeden dvoulůžkový pokoj je připraven jako plně bezbariérový. Součástí hotelu je i bezbariérová restaurace.

Další ubytovací zařízení nabízející bezbariérové ubytování ve Frymburku jsou čtyři penziony. Penzion Florián má v nabídce jeden bezbariérový pokoj s bezbariérovým sociálním zařízením. Součástí penzionu je také restaurace. Do restaurace je vstup bezbariérový, avšak WC v restauraci není bezbariérové. O možnosti bezbariérového ubytování penzion na svých webových stránkách neinformuje. V Penzionu Terežka jsou připraveny pro klienty 3 klasické a 1 bezbariérový apartmán. Apartmán disponuje bezbariérovým sociálním zařízením a balkónem. Penzion U kostela nabízí jeden bezbariérový pokoj s bezbariérovým sociálním zařízením. Tento dvoulůžkový pokoj je opatřen přejezdovými lištami. Vstup do restaurace penzionu je bezbariérový, avšak v restauraci chybí bezbariérové WC.

Posledním ubytovacím zařízením s bezbariérovým ubytováním je Penzion Bílá paní. Je zde nabízena asistence při ubytování, jelikož penzion se nachází na kopci, jehož zdolání by mohlo být pro osobu na vozíku obtížné. V nabídce tohoto penzionu je jeden plně bezbariérový apartmán, v apartmánu jsou odstraněny prahy, bezbariérové WC a vyvýšený sprchový kout.

2.3.2 Stravovací služby

Co se týče stravovacích služeb v destinaci Lipno, je zde kolem 15 restauračních zařízení, které nabízejí stravování pro turisty i místní obyvatele. Z tohoto počtu je 11 z nich prezentováno jako bezbariérová zařízení.

Restaurace patřící k bezbariérovému ubytovacímu zařízení jsou v destinaci také bezbariérové. Pokud je bezbariérová i restaurace patřící k hotelu, rozšiřuje tato skutečnost nabídku, kterou mohou hotely poskytnout svým návštěvníkům.

Restaurace Lanovka patří k ubytovacímu zařízení Chata Lanovka. Toto restaurační zařízení nabízí bezbariérové stravování, včetně stravování speciálními dietami. Vstup do restaurace je dostatečně prostorný díky dvoukřídlým vstupním dveřím. Jedná se o samoobslužnou restauraci.

K hotelu Slunečná louka patří i restaurace se stejným názvem. Toto restaurační zařízení nabízí pro své návštěvníky bezbariérový přístup a bezbariérové WC uvnitř restaurace.

Na promenádě, která je centrem celé destinace Lipno, se nachází rovnou tři bezbariérová restaurační zařízení, Restaurant a pizzerie Milano, Restaurace Nemo a restaurace Admirál. Všechny restaurace jsou otevřeny celoročně. Každá z nich má odlišnou nabídku pokrmů, proto je na promenádě široký výběr pro hendikepované klienty. Na promenádě se navíc ještě nachází bezbariérová cukrárna a vinotéka.

Další možností bezbariérového stravování na Lipně je luxusní Restaurace Neptunus, která se nachází přímo v přístavu, u Lipenského jezera. Do této restaurace je bezbariérový vchod po bocích budovy, avšak u hlavního vchodu chybí označení, kde se vhodný vchod do restaurace nachází. Restaurace je jinak velmi prostorná, jak vnitřní prostory, tak i na venkovní terasa.

Přestože se další stravovací zařízení, kavárna Paluba Bar, prezentuje jako bezbariérové, při šetření v terénu se ukázalo, že v této restauraci je sice bezbariérové sociální zařízení, avšak ve skutečnosti se jedná o opravdu úzký prostor, tedy nevhodný pro osoby na vozíku. Jinak je do této restaurace bezbariérový vchod přes terasu, umožňující přístup jak pro osoby na vozíku, tak také rodiny s kočárky.

Kromě restaurací poskytujících plnohodnotný gastronomický zážitek jsou v destinaci také rychlá občerstvení, jejichž cílem je poskytnout kvalitní, dobré, ale v první řadě rychlé pokrmy. Rychlé občerstvení Terasa Kramolín se nachází vedle nejnovější turistické atrakce v destinaci Lipno, Stezky korunami stromů. Toto občerstvení funguje celoročně jako samoobslužné zařízení s kapacitou 100 míst. Dalším rychlým občerstvením mající bezbariérový přístup je Občerstvení

Strojovna, které se nachází přímo ve Skiareálu Lipno u dolní stanice lanové dráhy. V samoobslužném občerstvení jsou v odbytovém prostoru připraveny pro návštěvníky lavice, které mohou osobám na vozíku komplikovat příjezd k obsluhovému pultu.

V areálu bobové dráhy, která je také vhodná pro hendikepované návštěvníky, se nachází restaurační zařízení Hospůdka Bobovka. Objekt je bezbariérový, avšak venkovní posezení není pro osoby na vozíku vhodné, jelikož v prostoru, na kterém jsou stoly postaveny, jsou jako povrch použity dřevěné štěpky, které nejsou vhodným materiálem pro invalidní vozíky.

V obci Přední Výtoň a ve městě Frymburk se nabídka bezbariérových restaurací shoduje s nabídkou bezbariérového ubytování. To znamená, že v Přední Výtoni je bezbariérová možnost stravování v restauraci hotelu Barborka, ve Frymburku je to v hotelové restauraci hotelu Maxant, Wellness hotelu Frymburk, hotelu Vltava a v restauraci Florian patřící ke stejnojmennému penzionu.

U restauračních zařízení je jednodušší a méně nákladnější splnit podmínky bezbariérovosti než pro ubytovací zařízení, o čemž svědčí i mnohem větší počet bezbariérových stravovacích objektů v destinaci na počet celkových restauračních zařízení.

3 Vyhodnocení analýzy

3.1 Zhodnocení bezbariérové přístupnosti destinace

Prezentace destinace Lipno vypadá, co se týče bezbariérovosti velmi pozitivně. Jak už bylo zmíněno, destinace má vytvořené webové stránky přímo pro hendikepované návštěvníky, čímž jim usnadňuje hledání ať už stravovacích, ubytovacích nebo zábavních možností v destinaci. Tyto stránky jsou však velmi obecné, určitě by se mělo podrobněji zmapovat celé turistické místo. Poskytované informace tedy působí na první pohled velmi jistě a dostatečně, při bližším zkoumání, hlavně tedy v oblasti ubytovacích zařízení, je zde vidět řada nedostatků.

Ač se tedy na první pohled může zdát, že destinace Lipno je na první pohled ideálním místem pro bezbariérovou dovolenou, při šetření v terénu se ukázalo, že je zde hned několik nedostatků. Na prvním místě bych uvedla ubytovací kapacity, které jsou nedostatečné. Za vzor pro ideální ubytovací zařízení by se mohla brát Chata Lanovka, která splňuje všechny požadavky pro bezbariérové ubytování. Dále jsou zde některé těžko sjízdné cesty, u kterých chybí upozornění a případné nasměrování na objížďku. Tento fakt není nezbytně nutný, avšak usnadnil by hendikepovaným osobám pobyt, a to jsou přesně detaily, na které by se měla destinace také zaměřit.

Velmi kladně by měla být hodnocena aktivita, kterou samotná destinace pro hendikepované návštěvníky vytváří. Pěknou ukázkou jsou Dny pro hendikepované nebo zlevněné přístupy na určité atraktivitu. V těchto aktivitách by měla destinace určitě pokračovat, možná by nebylo na škodu přidat více na propagaci a zviditelňování těchto akcí.

Bohužel, ohledně bezbariérového cestovního ruchu na Lipně nebo projektu Lipno bez bariér neexistuje, kromě webové propagace, tištění propagační materiál, který by byl dostupný na informačním středisku v destinaci nebo na recepcích hotelů, tak jak je zvykem s běžnými propagačními materiály. Navíc ani pracovníci přímo v informačním středisku nebyli schopni zodpovědět otázky týkající se bezbariérového cestovního ruchu v destinaci.

3.2 Destinace a podpora bezbariérového přístupu

Lipno jako turistická destinace, bylo od začátku koncipováno jako rekreační středisko pro rodiny s dětmi. Z tohoto důvodu je pro tuto destinaci snadnější plnit některé požadavky bezbariérového cestovního ruchu, jelikož cestovní ruch rodin s dětmi má také svá specifika, která se mnohdy prolínají se specifiky bezbariérového cestovního ruchu. Avšak pro dokonalou přístupnost pro osoby s fyzickým postižením se destinace samozřejmě musela mnohem více přizpůsobit.

Podle vypracované analýzy je vidět, že destinační management Lipna aktivně pracuje na vytvoření vhodného místa pro bezbariérový cestovní ruch. Největším aktuálním přínosem je určitě projekt Lipno bez bariér.

U rozšiřování možností pro hendikepované klienty, ale můžeme vidět jistou stagnaci. V roce 2013, kdy Lipno získalo za svůj projekt Lipno bez bariér ocenění EDEN, byl velký posun v celé připravenosti destinace pro hendikepované návštěvníky. Avšak s dalšími roky a připravovanými novými zážitky pro běžné návštěvníky nepřibývají další pro osoby s tělesným či smyslovým postižením. Při tom pro tento segment má Lipno opravdu velký potenciál.

3.2.1 Projekt Lipno bez bariér

Projekt „Lipno bez bariér“ vznikl v roce 2010. Hlavním cílem celého projektu je vytvoření nových programů a vhodných podmínek pro hendikepované osoby a díky tomu podpořit účast těchto osob na cestovním ruchu.

Tento projekt podpořilo také Ministerstvo pro místní rozvoj. Výše dotace, kterou Ministerstvo pro místní rozvoj poskytlo, byla 1 087 500 Kč, v rámci Národního programu podpory cestovního ruchu. Cílem celého dotačního programu bylo mimo jiné vytvořit nové produkty cestovního ruchu. Díky této dotaci bylo na Lipně zrealizováno šest nových programů pro hendikepované.¹³

V rámci tohoto projektu se v destinaci Lipno pořídilo bezbariérové vybavení, jako monoski, speciální vozík pro zimní aktivity, speciální sportovní vozík pro letní aktivity, komunikační handsfree sady, handbike, a další. Také jsou zde poskytovány služby speciálně vytvořené pro hendikepované návštěvníky, jako například asistované lyžování s instruktorem nebo běžkování pro nevidomé.

Dále je pro hendikepované návštěvníky připraveno mnoho různých slev jako 50% sleva na lyžařské skipasy, 50% sleva na služby Active park Lipno, snížené vstupné na atraktivy jako je Stezka korunami stromů nebo bobová dráha.

3.3 Závěry a doporučení

Destinace by neměla zůstat, co se týče bezbariérovosti, na úrovni, na které je teď. Ta je sice s ohledem na ostatní destinace možná na o něco vyšší úrovni, avšak bezbariérový cestovní ruch by prioritně neměl být o tom, mít náskok před konkurencí, ale měl by více uspokojovat v běžném

.....
¹³ Internetový zdroj: <https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:rkzgpkiYfWJ:https://www.mmr.cz/CMSPages/Get-File.aspx%3Fguid%3Da7883a89-7931-4860-ba43-671874f0d155+&cd=3&hl=cs&ct=clnk&gl=cz>

životě. To znamená, že by opravdu měl zajistit bezpečnou a bezproblémovou možnost dovolené pro osoby s fyzickým nebo psychickým omezením.

Jedním z doporučení je zaměření se na detaily. Většinou není problém splnit jasné požadavky, které jsou definovány zákonem nebo nějakým vytvořeným souborem obecných požadavků. Detaily se ale často opomíjejí, protože osoba bez nějaké omezení si ani mnohdy neuvědomuje, co vše může být překážkou či problémem pro osobu s handicapem. Proto je určitě dobré při přípravě bezbariérových projektů být ve spojení s organizacemi zabývajícími se životem handicapovaných osob. Tyto organizace blízko spolupracují přímo s osobami s handicapem a mají zkušenosti právě i v detailních okolnostech.

Dále by bylo dobré zapojit více soukromé provozovatele do projektu Lipno bez bariér. Motivovat provozovatele hotelů, restaurací a atraktivit k tomu, aby se taktéž snažili o vytvoření bezbariérových prostor, je klíčové z hlediska jednotnosti směru rozvoje celé destinace. Bohužel, tato motivace není nejjednodušší a většinou se jedná o finanční podporu, tudíž zapojení soukromníků znamená vysoké náklady pro samotnou destinaci.

V souvislosti se spoluprací se soukromými provozovateli je také nutné zajistit větší kontroly nabízených služeb, protože při vytváření analýzy se ukázalo, že ne každé ubytovací zařízení je bezbariérové, i když se jako bezbariérové prezentuje. Dále bylo na některých místech objeveno, že nemají bezbariérový přístup, a to třeba i v případě informačního centra destinace, kdy před vchodem se nacházela neuchycená rohožka, která znesnadňuje vjezd osobám na vozíku do objektu [Příloha č. 7].

Celková propagace projektu Lipno bez bariér je nedostatečná. Chybí zde tištěné materiály, ale i celkové zapojení propagace na sociálních sítích, které jsou dnes hlavním trendem pro přenášení informací. Tento projekt vyhrál v prestižní soutěži EDEN v roce 2013, avšak tato akce není v České republice příliš rozšířená, tudíž výhra nepřináší efekt, který by mohla mít, kdyby destination management Lipna uměl tuto věc správně zpropagovat. Přitom tato výhra byla dobrým vstupním krokem k rozšíření informací o bezbariérové dovolené na Lipně. Je zde také vidět mírná stagnace, co se týče rozvoje celého projektu, proto by bylo dobré zase začít s aktivním rozvojem celého projektu.

Jednou z možností, jak pokračovat s rozšiřováním projektu Lipno bez bariér by bylo vytvoření digitální mapy přístupnosti. Tato mapa by mohla fungovat jako průvodce celou destinací, včetně vhodných ubytovacích, stravovacích a zábavních míst. Díky 3D záběrům by hendikepovaná osoba měla možnost si destinaci před jejím navštívením virtuálně projít a tím by byla už připravená na terén, možnosti a případně překážky, které jí v destinaci budou čekat. Podobný projekt funguje

například v Praze, kdy ale mapa přístupnosti je pouze z ptačího pohledu a jsou na ní vyznačena vhodná a nevhodná místa pro osoby s handicapem. Mapa přístupnosti by ale kromě samotného vyznačení vhodných míst, mohla fungovat na principu virtuálních prohlídek, nebo Street View, což je nástroj společnosti Google.

U aktivit by bylo vhodné rozšiřovat nabídku, a to i nabídku vybavení, které je k zapůjčení. Jsou samozřejmě aktivity, které se nedají upravit nebo vhodně nahradit pro hendikepované osoby, protože jejich hlavním programem je nějaká fyzická aktivita, která není vhodná pro hendikepované návštěvníky, jako například lanový park nebo frisbee park. Avšak jsou zde i aktivity, které by mohly být po úpravě, nabízeny hendikepovaným návštěvníkům. Příkladem mohou být vyjížďkové plavby parníkem, kdy momentálně nejsou umožněny plavby pro hendikepované osoby, jelikož přístup na molo není bezbariérový, tudíž je znemožněn vstup na parník.

Co se týče dopravní dostupnosti destinace, je zřejmé, že destinace Lipno ještě nějaký čas zůstane dosažitelná hlavně osobními dopravními prostředky. V této oblasti by bylo možné rozšíření bezbariérovosti zajištěním nízkopodlažního autobusu, který by byl vybaven mechanickou plošinou. Plošina by umožňovala pohodlný bezbariérový nástup a výstup pro hendikepované osoby. Je však otázkou, či by se zajištění tohoto spoje do destinace vyplatilo a hendikepovaní návštěvníci tuto možnost dopravy využili.

Závěr

Cílem této práce bylo analyzovat přístupnost destinace Lipno pro hendikepované návštěvníky, její možnosti v oblasti ubytovacích a stravovacích zařízení, nabízených atraktivitách a celkové infrastruktúře přímo v místě destinace.

Analýza bezbariérového cestovního ruchu v destinaci Lipno vycházela z materiálů dostupných pro veřejnost, hlavně tedy na webových stránkách destinace. Na základě podkladů byl zhodnocen aktuální stav bezbariérovosti v oblasti.

Bezbariérovost objektů je v současnosti velmi aktivně řešeným tématem nejen v destinaci Lipno. Dalo by se říci, že oproti ostatním destinacím mělo Lipno jistý konkurenční náskok, i díky tomu, že spousta objektů je zde nově vystavěných, tudíž se s bezbariérovostí počítalo už v průběhu plánování a nemusí se zde řešit mnohdy velice komplikované a nákladné rekonstrukce již vzniklých objektů.

Podle mého názoru lze během let, kdy se v této destinaci začal cestovní ruch rozvíjet, zaznamenat značný posun celé úrovně destinace. A právě vytvoření vhodných podmínek pro bezbariérový cestovní ruch není v této oblasti opomíjeno. Avšak na druhou stranu v určitých případech je zde vidět pouze základní snaha pro vytvoření jakési bezbariérovosti. To znamená, že třeba v případě ubytovacích zařízení, je osoba na vozíku může využít jako ubytovací možnost, avšak musí i tak počítat s jistými komplikacemi, třeba v rámci hygienického zařízení.

Zajištění úplné bezbariérovosti destinace je dlouhodobým projektem, při kterém je zapotřebí spolupráce samotného destinačního managementu, soukromých provozovatelů, ale také právě organizací zabývajících se životem hendikepovaných osob. Jen díky této celkové spolupráci může být vytvořena destinace, která bude bez nějakých kompromisů, opravdu ideální destinací pro bezbariérový cestovní ruch.

Seznam literatury

SYNEK, M. -- MIKAN, P. -- VÁVROVÁ, H. Jak psát bakalářské, diplomové, doktorské a jiné písemné práce. Praha: Oeconomica, 2011. ISBN 978-80-245-1819-0

PETRŮ, Z. Základy ekonomiky cestovního ruchu. 2. vyd. Praha: Idea servis, 2007. 124 s. ISBN 978-80-85970-55-5

FILIPIOVÁ D. Projektujeme bez bariér, 1. vydání, Kolín: Tisk BOOM Kolín, ISBN 80-86552-18-7

FILIPIOVÁ, D. Život bez bariér: projekty a rekonstrukce. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 1998. 101 s. ISBN 80-7169-233-6

ZELENKA, J., PÁSKOVÁ, M. Výkladový slovník cestovního ruchu. 2. vyd. Praha: Linde, 2012. 768 s. ISBN 978-80-7201-880-2

ZDAŘILOVÁ, Renata. Bezbariérové užívání staveb: metodika k vyhlášce č. 398/2009 Sb., o obecných a technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb. 1. vyd. Praha: ČKAIT, 2011, 193 s. ISBN 978-80- 87438-17-6 (BROŽ.)

ORIEŠKA, J. Služby v cestovním ruchu. Praha: Idea servis, 2010. ISBN 978-80-85970-68-5

EDEN 2013. Cestování bez bariér. 1. vyd. Praha: Czechtourism, 2013. 19 s. ISBN 978-80-87824-40-5

Seznam internetových zdrojů

INDROVÁ, J., et al. Cestovní ruch pro všechny. Praha: MMR, 2008, 37 s. ISBN 978-80-7399-407-05. Dostupné z: http://www.mmr.cz/getmedia/4fa1846e-ee0c-40d7-ae2e-a43007314a2e/Get-File14_1.pdf

MMR. Vyhláška č. 398, https://www.mmr.cz/getmedia/f015224c-ff91-4cad-a37b-dc0dc1072946/Vyhlasaka-MMR-398_2009

Český statistický úřad, https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&z=T&f=TABULKA&katalog=31742&pvo=CRU02&str=v1306&v=v1339__KAT__154__1&u=v1306__VUZEMI__43__545597

Český statistický úřad, https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&z=T&f=TABULKA&skupId=1330&katalog=31743&pvo=CRU03a&pvo=CRU03a&str=v300&u=v300__VUZEMI__43__545597

CzechTourism, [Citace: 27. 5. 2013] <http://www.czechtourism.cz/pro-media/tiskove-zpravy/evropskou-excelentni-destinaci-2013-je-lipno/>

Parlamentní listy, CzechTourism: Na Lipně se baví rodiny s dětmi, handicapovaní i senioři bez bariér, [Citace: 19. 8. 2014], <http://www.parlamentnilisty.cz/zpravy/tiskovezpravy/CzechTourism-Na-Lipne-se-bavi-rodiny-s-detmi-handicapovani-i-seniori-bez-barier-331298>

TZB.info, Požadavky nové vyhlášky č. 398/2009, <http://voda.tzb-info.cz/normy-a-pravni-predpisy-voda-kanalizace/6579-pozadavky-nove-vyhlasaky-zabezpecujici-bezbarierove-uzivani-staveb>

Národní institut pro integraci osob, <http://www.nipi.cz/vismo/dokumenty2.asp?id=1027>

Filipiová D., <http://www.filipiova.cz/publikace.html>

Vozíčkář, Jak vznikl symbol přístupnosti, [Citace: 27. 8. 2012] <http://vozickar.com/jak-vznikl-symbol-pristupnosti/>

UNWTO, Glossary of tourism terms, <http://cf.cdn.unwto.org/sites/all/files/Glossary+of+terms.pdf>

UNWTO, Accessible Tourism, <http://ethics.unwto.org/content/accessible-tourism>

Lipno.info, <https://www.lipno.info/novy-active-park-lipno/lipno-pro-handicapovane.html>

Žiju s Handicapem, Skiareál Lipno půjčovna monoski [Citace: 24. 1. 2013], <http://www.zijushandicapem.cz/clanky/sport/skiareal-lipno-pujcovna-monoski.html>

Skinet.cz, Lipno se více otvírá seniorům a handicapovaným [Citace: 1. 1. 2015], <http://www.skinet.cz/clanky/lipno-se-vice-otvira-seniorum-a-handicapovany>

Helpnet.cz, Euroklíč 2015, [Citace: 18. 1. 2015], <http://www.helpnet.cz/aktualne/euroklic-2015>
Euroklíč, http://www.eurokeycz.com/1_info.html

Chata Lanovka, <http://www.chatalanovka.cz/pro-handicapovane-navstevniky.html>

Žiju s Handicapem, Rybaření na Lipně bez bariér, <http://www.zijushandicapem.cz/clanky/sport/rybareni-na-lipne-bez-barier.html>

iDnes.cz, Pro handicapované rybáře upraví u Lipna speciální místa, [Citace: 7. 7. 2015], http://budejovice.idnes.cz/specialni-mista-pro-handicapovane-rybare-u-lipna-f6m-/budejovice-zpravy.aspx?c=A150704_2175165_budejovice-zpravy_khr

Handicap-rybari.cz, Rybaření na Lipně bez bariér, <http://handicap-rybari.cz/wp/wp-content/uploads/projekt-jizni-cechy.pdf>

Nasedat.cz, Autobusové spojení na Lipno, <http://www.nasedat.cz/autobusy/cesky-krumlov/lipno-nad-vltavou>

Lipno.info, Busem na Lipno, <https://www.lipno.info/skiareal/doprava-do-arealu/skibusem-na-lipno.html>

Altech, Bazénový zvedák Delfín, <http://www.altech.cz/produkty/bazenovy-zvedak-delfin.phtm?p=41>

Bobová dráha Slideland, <http://www.slideland.cz/>

Kudyznudy.cz, Dvě bobové dráhy v areálu Bobovka na Lipně, <http://www.kudyznudy.cz/Aktivita-a-akce/Aktivita/Bobova-draha-po-cely-rok-na-Lipne.aspx>

Stezka korunami stromů, <http://www.stezkakorunamistromu.cz/o-stezce.html>

Hopsárium, <http://lipno.hopsarium.cz/>

Kudyznudy.cz, Lipno bez bariér, <http://www.kudyznudy.cz/aktivita-a-akce/aktivita/lipno-bez-barier.aspx>

Ernesta Club, <http://lipnorekreace.cz>

Slunečná Louka, <http://www.slunecnalouka.cz/>

Penzion U Sojků, <http://www.penzionusojku.cz/>

Apartmány U Macháčků, <http://www.apartma-lipno.cz/index.php>

MMR. Specifika služeb cestovního ruchu pro handicapované klienty. [online]. 2006. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/getmedia/dec21386-b551-48e4-bbad-113ab984a35e/GetFile10.pdf>

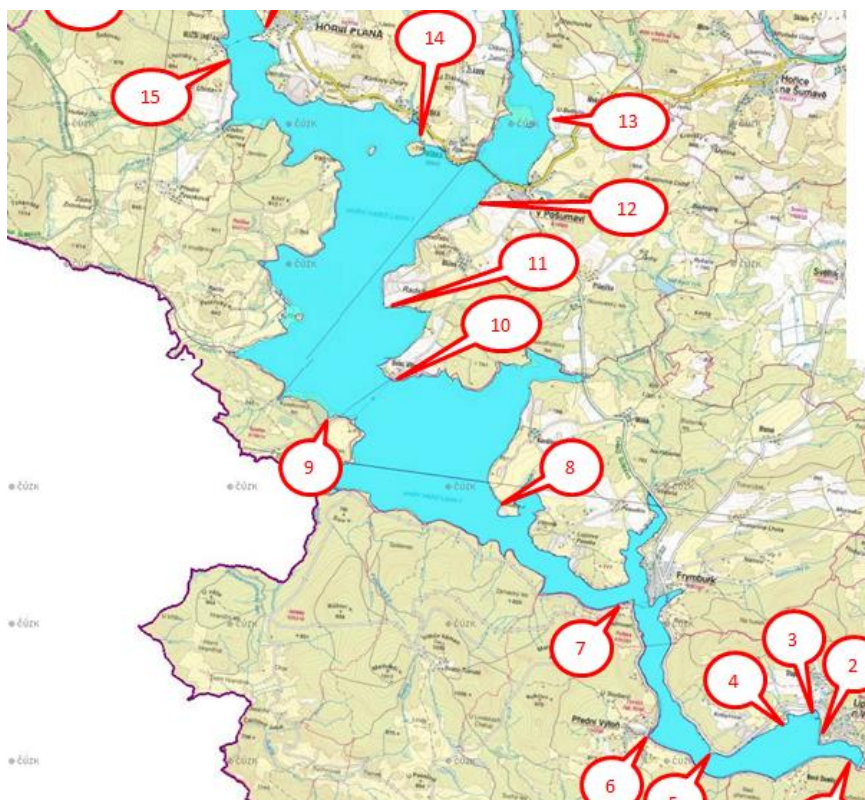
Přílohy

Příloha č. 1: Symboly – mezinárodní symbol přístupnosti, mezinárodní symbol hluchoty, symbol zařízení nebo prostoru pro zrakově postižené osoby

Příloha č. 2: bazénový zvedák Delfín

[Příloha č. 3]: Mapa plánovaných bezbariérových rybářských míst na přehradě Lipno

[Příloha č. 4]: Bezbariérové vlakové spojení

Příloha č. 6: Bezbariérové ubytování Chata Lanovka, sociální zařízení

Příloha č. 7: Informační středisko v Lipně nad Vltavou